

Hvad kan du gøre: Ideer og gode råd til en mere naturlig legeplads

Kvasbunker

Skab et levested for insekter og andre arter på legepladsen og gør det synligt med skilte med hvem der kan bo der. På den måde kan I sammen med børnene snakke om de dyr der bor der. Undersøg om I ser nogle af de arter som lever i kvasbunker. Brug de blade, grannåle, småpinde eller lignende som ligger på legepladsen. Samarbejd f.eks. med forældrene ved at de kommer med blade, afklippede hæk og lignende til kvasbunken.

Kvashegn

Køb eller få stolper fra forældre og skab et levested for forskellige arter, hvor i samtidig skaber et sted til fordybelse og leg på legepladsen. Det kan formes til en hule, et sted til fordybelse f.eks. dialogisk læsning eller et roligt sted til leg. De kan også bruges til at skabe et læringsrum eller en naturlig afgrænsning på legepladsen. Samtidig skaber I et sted hvor forskellige arter kan leve og blive synlige for jer f.eks. pindsvin. Find nedfaldsgrene, afklippede hæk, eller pinde i jeres lokalområde. I kan også skabe et samarbejde med forældrene ved at de kommer med deres døde kvas af træer, buske eller fældede træer og fylder på kvashegnet.

Beplantning:

Giv plads til biodiversitet og mangfoldighed. Få buske, bær, træer, planter, blomster, frø, fra forældre, som ikke bruges hos dem. Det kan også være "ukrudt" som ikke skal være hos forældrene mere. Det kan f.eks. være viol, engelsk græs og lignende. Fordelene ved f.eks. disse blomster er at de er hjemmehørende og bidrager til en rig mangfoldighed.

Hvis I har trådhegn rundt om legepladsen kan I med fordel købe eller få hjemmehørende planter som kan vokse i dette og gøre det levende f.eks. burrenerre, vedbend eller arkitektens trøst. Det kan også være en frugtbusk som f.eks. tornefri brombær.

Det er vigtigt at I og forældre er opmærksom på at det ikke er giftigt.

Skab et vandhul

Vores legepladser mangler vand til diverse arter, så de kan komme og slukke tørsten. Utrolig mange arter mangler vand, det er blandt andet padder, pindsvin, insekter og fugle. Hvis I vil have mere biodiversitet på legepladsen er vand en vigtig kilde til dette. Det kan f.eks. være en gryde i ikke bruger mere som bliver gravet ned, det kan også være en gammel stegepande som kan bruges som fuglebad. Det er vigtigt at skabe en vej op af vandet f.eks. sten og træ så de arter der falder i kan komme op igen. Hvis det skal være større kan det også være en nedgravet murbalje fyldt med sten så der ingen druknerisiko er.

Ved at skabe en eller flere små vandoaser kan I være heldige at I sammen med børnene kan se f.eks. pindsvin, bier, fugle og sommerfugle som kommer og tager en tår vand.

Plant et træ eller busk

Plant et hjemmehørende træ f.eks. Selje-pil som sommerfugle og bier nyder som nektarkilde når den sætter rakler/gæslinger.

Grunden til det er vigtigt at plante et hjemmehørende træ er at det er det som skaber størst mangfoldighed. Vores insekter m.m. er bekendt med hjemmehørende træer da disse har været i Danmark i mange år. Hvis det er udenlandsk, vil ingen eller færre arter være tilknyttet disse træer. Ved at vælge hjemmehørende får I derved større chance for at opleve større biodiversitet og skaber dermed også levested for flere arter på jeres legeplads.

I kan også plante frugttræer og buske, og se hvordan bier bestøver disse, hvorefter der kommer frugt til børnene. Sammen med børnene kan i lægge mærke til hvor mange forskellige bier der kommer på jeres legeplads.

Vi plantede i april 2021 et æbletræ og andre frugtbuske.

Lav et observationspunkter

Et observationspunkt handler i sin enkelthed om at skabe et område hvor børn, forældre og voksne kan observere hvad der sker. Det kan være en stendynge, blomsterfrø, en træstamme podet med østershatte, gøre ingenting og hvad man ellers kan finde på. I kan med fordel hegne det ind med træstammer, forbudt bånd eller lave en træramme som i så kalder observationspunkt, hvor børn og voksne får fokus på hvad der kan observeres på dette sted. Sammen med børnene kan i snakke om hvad de tror der vil ske og lade dem skabe deres hypoteser. Børnene kan også lave tegninger hvor de gætter på hvad der vil ske.

I Skoven lavede vi i August 2021 6 observationspunkter 2 med frø fra i år, 2 med blomsterfrø fra sidste år, 2 hvor vi intet gjorde.

Der hvor vi såede blomsterfrø kultiverede vi inden og rev blade, grene mm. Væk. Vi blandede sand og blomsterfrø i en børne trillebøرهvorefter børnene fik en kopfuld sand med frø de kunne drysse ud i observationspunktet.

Skab en blomstereng

At skabe en blomstereng er rigtig svært, da man ikke ved om frøene bliver til noget. Men det er til stor glæde for børnene at deltage i. Her kan de rigtig få ejerskab. Frø kan købes eller sankes (tages fra afblomstrede blomster) fra lokale blomster i jeres område. Hvis I køber kan I med fordel købe blandinger af hjemmehørende frø da dette er medskaber til biodiversitet. Så I ikke kun får nektarkilder (f.eks. sommerfuglebuske) men også får levesteder, f.eks. løgkarse som er værtsplante for Lille kålsommerfugl, Grønåret kålsommerfugl og Aurora. En værtsplante er et sted hvor sommerfugle kan lægge æg og deres larver kan leve og udvikle sig.

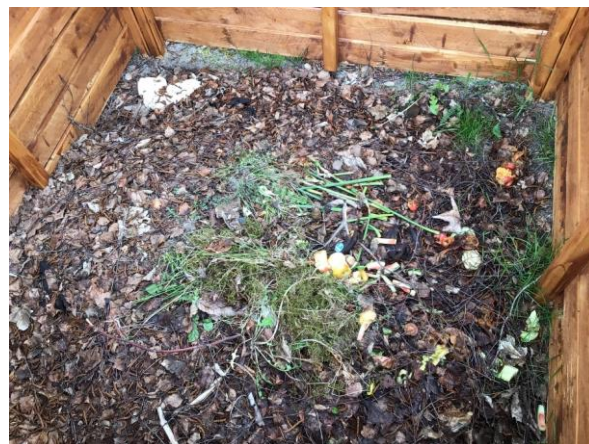
Frøene kan både plantes i højbede og i jord på legepladsen. Det fungerer bedst hvis området er afgrænset på en måde så børnene går udenom og blomsterne kan få lov at vokse.

Kompost

Køb eller byg en kompostbeholder. Her kan I smide jeres grønt affald samt evt. haveaffald fra legepladsen. En kompost er virkelig spændende og børnene får stor ejerskab i at de kan smide deres grønt affald i og se det formolde. Hvis I bygger en kompost kan I med fordel sætte ruder af plexiglas i, hvor I med børnene kan følge udviklingen.

Denne kompost jord kan vi bruge som gødning i vores køkkenhave når det er omsat. Børnene lære samtidig om bæredygtighed ved at have en kompost og et alternativ til at smide alt i madaffald.

Denne kompost fik vi marts 2021. Vi putter frugt og grønt affald i fra madpakker, når vi laver mad og fra forældrene.

Gamle træstammer

Hvis I har et træ som går ud og er til fare for at lade stå. Så lad mest muligt af træstammen stå. Mange arter er knyttet til døde træer. Ved at lade det stå ser I sammen med børnene hvordan træet forandres. I kan også bode huller i (15 – 20 cm dybe og 3-8 mm brede) og se hvordan forskellige vilde bier flytter ind. Det der skal skæres ned fra træet kan med stor fordel blive liggende. Disse stammer og grene kan bruges som balancebom og bænk. Nogle vil børn eller voksne kunne løfte og nyde at finde et mylder af liv under.

Køkkenhave mm.:

Skab en køkkenhave og plant til både børn, fugle, insekter osv. Det kan f.eks. være kål som børn kan spise men som blandt andet sommerfuglelarver og snegle spiser gladelig.

Det kan også være jordbær som både børn og mange arter nyder at spise.

Krydderurter som blomstrer tiltrækker også mange bestøvere, samtidig får børn lov til at smage forskellige

krydderurter. I kan også med fordel sætte en stamme fra et løvtræ hvor i har boret hul og sætte dyvler med svampesporer fra østershatte, på den måde vil I få østershatte som I kan bruge i madlavning og samtidig følge den spændende proces fra dyvel med svampesporer til en svamp.

Affald

Skab et læringsmiljø hvor børn lærer om klimakrisen og bæredygtighed. Det kan gøres ved f.eks. at skabe opmærksomhed på nedbrydning af affald. Sæt skilte op med billeder af udvalgte ting og hvor mange år det tager at nedbryde. På den måde vil børnene kunne spørge og snakke om hvor lang tid det tager at nedbryde affald i naturen. Samtidig kan man snakke om hvad det gør ved naturen, dyr, insekter mm. at der er affald i naturen.

I kan også grave forskellige slags affald ned og sammen med børnene undersøge hvad man efter noget tid kan se der nedbrydes og hvilke forskelle der er på om det er f.eks. et æbleskrog og plastik.

Lad græsset og urterne gro

Man kan med fordel lade et stykke område i græsset gro, som kun slås med buskrydder eller le en gang om året. Man kan også lave en aktivitet med børnene hvor man leger en stor ko der spiser græsset. Børn og voksne kan kravle rundt og hive store totter græs op. Så kan i lade det ligge en kort periode så blomsterne kan smide deres frø. Der kan også slås sti i noget af græsset, hvor børnene så kan se og opleve hvad der sker, hvor græsset får lov til at vokse. Højt græs med blomster og urter er et levested for mange arter, og her vil børn kunne gå på opdagelse og lærer hvem der bor der.

Lad blomster og vilde urter stå

Giv lov til at lade f.eks. mælkebøtter stå på legepladsen. Børnene kan hjælpe med at sprede frøene når de puster til mælkebøtten når den sætter frø. Der er 60 arter knyttet til f.eks. en mælkebøtte. Lad blomster og urter stå og se med børnene hvilke insekter mm. der kan have glæde af dette.

Lav mad med vilde urter og hjemmedyrket grønsager

Lav mad med børnene f.eks. på bål. Vis dem hvordan man f.eks. kan bruge vilde urter som brændenælder, løgkarse mm. Det kan også være at bruge andre ingredienser fra naturen f.eks. granskud. Hvis i har en køkkenhave så brug det i har dyrket til at lave mad af. I kan lave en kokebog med opskrifter som børnene f.eks. kan få.

